

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

**ПЕДАГОГІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО
СЕРЕДОВИЩА В РОБОТІ З РІЗНИМИ
СОЦІАЛЬНИМИ СУБ'ЄКТАМИ**

**МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
22 ЛИСТОПАДА 2016 РОКУ**

Затверджено редакційно-видавничою
радою Харківського національного
педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
протокол № від р.

ХАРКІВ – 2016

видів медіа. А це дозволяє попередити негативний вплив неправдивої медійної інформації на свідомість молодих людей.

Як установлено в процесі проведення дослідження, існують різні способи використання викладачами мас-медіа у педагогічній взаємодії зі студентами: організація медіаосвіти на заняттях з різних дисциплін чи окремого спецкурсу, використання засобів масової інформації в позааудиторний час, залучення майбутніх фахівців до самоосвіти й самовиховання, спрямованих на підвищення рівня їхньої культури роботи з цими засобами тощо.

Суржанська В.А.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної педагогіки,

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ПЕДАГОГІЗАЦІЯ МЕДІАСЕРЕДОВИЩА ДОШКІЛЬНИКА ЯК ВИМОГА СУЧАСНОСТІ

Перехід до інформаційного суспільства, впровадження комп'ютерних технологій у різні сфери життя і виробництва перетворюють й суспільство, яке починає жити й функціонувати в умовах медіасередовища. У перекладі з латини *media* – засоби інформації. Погодимось з О. Кузьмінім, який визначає медіасередовище як простір, в якому формується, розповсюджується і відтворюється з допомогою масових комунікацій та ЗМІ культура інформаційного суспільства [1]. Таке середовище оточує людину з народження, у зв'язку з чим діти також є активними споживачами різноманітної медіапродукції – книг, теле- та радіопередач, мультфільмів та кінофільмів, дитячої преси, комп'ютерних ігор, Інтернет, реклами тощо.

На жаль, як науковці, так і педагоги-практики, батьки наводять невтішну статистику негативного впливу на дитину медіасередовища. Так, Інтернет і телебачення для сучасної дитини стали не тільки інформаторами, а й конструкторами картини світу, які змінюють дитячу свідомість. З їх участю відбувається переоцінка дитиною традиційної системи моральних цінностей. Як результат – поява дитячої агресії й цинізму, байдужості, що призводять до усвідомлення насильства як нормальної моделі поведінки [2]. Відбувається цей процес, насамперед, завдяки перегляду дітьми сучасних мультфільмів та іграм у безліч комп'ютерних ігор.

Наприклад, мультфільми телеканалу «Плюс+» – «Трансформери під прикриттям», «Оггі та кукарачі», «Ніндзяго», «Фінеас і Ферб», «Маленький зоомагазин», «Свинка Пеппа». Таке враження, що програма цього телеканалу зовсім не проходить жодної цензури та психолого-педагогічної оцінки, а ефір насичується «тим, що є». Хоча, серед сучасних мультфільмів цього каналу слід назвати педагогічно вдалими і рекомендованими до перегляду дітьми – «Корисні підказки», «Щенячий патруль», «Софія прекрасна», «Фіксики».

Зважаючи на сучасну звичку більшості батьків, які дозволяють подивитися дитині мультфільм, аби вивільнити час на якісь важливі справи,

переконані – діти дивляться ці мультфільми, вбираючи безліч негативних моментів та епізодів, без пояснень та коментарів дорослих, які у цей час навіть не підозрюють, що саме дитина сприймає з телеекрану. Спробуємо дати характеристику мультзагрозам:

- персонажам мультфільмів притаманні певні «супер-якості», що привчає дитину переносити їх у життя, відриваючись від реального світу;

- мультгерої часто-густо демонструють негативну поведінку, хоча начебто й виконують певну важливу місію; образ персонажу дитиною сприймається як позитивний, хоча й не завжди має позитивні вчинки;

- мультфільми перевантажені невиправдано яскравими кольорами, надмірним мовним супроводом, примітивною музикою, зображення героїв-людей часто не співпадає з реальними людськими рисами – така інформація діє на підсвідомість дитини, не зустрічаючи критичної оцінки та переосмислення;

- слід відзначити чітко виражену статеву адресацію дитячої мультпродукції (для хлопчиків, для дівчаток);

- сюжети мультфільмів мають переважно розважальний характер, не змушують дітей задумуватися, аналізувати, робити висновки.

Не меншу загрозу мають комп'ютерні ігри, які навіть п'яти-шестирічні діти без особливих зусиль самотужки можуть знайти в Інтернет. Наприклад, сайт <http://playigry.net> пропонує онлайн-ігри за рубриками: аркади, бродилки, головоломки, гонки, дитячі ігри, ігри для двох, для дівчаток, для хлопчиків, драки, ігри Вікнс, на логіку, настільні, за сюжетами мультфільмів, ретро, спортивні, стратегії, стрілялки. Навіть не занурюючись глибоко у наповнення цих категорій можна помітити агресивну забарвленість більшості ігор. Причому, комп'ютерним іграм притаманні ті самі загрози, що й мультфільмам. Тільки, на думку автора, ігри несуть більше агресії. Як-от, наприклад, «Напролом», «Танки онлайн», «Боротьба подушками», «Вікінги проти зомбі», «Будні снайпера», «Адський вогонь», «Бойові ренджери» – для хлопчиків. Зовсім іншу спрямованість мають ігри для дівчаток: «Одяг для Барбі», «Прибирання у кімнаті Хлої», «Хелоуїн у школі монстрів», «Дзеркало краси», «Неочікуваний поцілунок», «Юна принцеса» тощо. Тут – царина супер-краси, супер-жінки, майбутньої супер-хазяйки, яка чекає на принців, гостей, розваги тощо. Звісно, що зміст сайтів, які пропонують ігри для дітей у переважній більшості не підлягає оцінці і рецензуванню.

А. Габідулліна вказує на необхідність створення виховного медіасередовища, яке покликане вирішити протиріччя між традиційними методами і формами виховання та інноваційними потребами підростаючого покоління [3]. Особливу увагу науковець приділяє так званим «новим медіа» – інтернет-сайти, віртуальна реальність, мультимедіа, комп'ютерні ігри, інтерактивні інсталяції у мистецтві, комп'ютерна анімація, цифрове відео, кіно. Ці «нові медіа» відкривають широкі можливості для створення оновленого наповнення виховних впливів на дітей, які включають як сьогоденні, так і традиційні моральні цінності, забезпечують емоційний супровід розвитку дитячої особистості, пропонуючи зміст якісно нових педагогічних засобів. При цьому медіасередовище у цьому процесі виступає як полісередовище, в якому

нові медіа включаються у освітній процес як засоби підтримки поряд з традиційними методами навчання і виховання. І педагогу у цьому випадку належить роль розробника, координатора і консультанта. Відповідно до цього, педагогічна діяльність та створене наставником медіасередовище повинні проходити відповідний моніторинг [3].

Отже, слід вживати різноманітних заходів у роботі з дорослими (як педагогами, так і батьками), які можуть певним чином впливати на медіасередовище, яке оточує дитину з народження. Спочатку це телевізійна продукція, книги та періодичні видання, дитячі комп'ютерні ігри тощо. І тут вибір дітьми преси, мультфільмів для перегляду та розвивальних комп'ютерних продуктів для навчання та розваг повинен контролюватися з боку дорослих щонайменше з увагою на наступні положення:

- медіапродукція для дітей не повинна містити загроз для становлення та розвитку дитячої особистості;

- медіасередовище в сім'ї, дитячому садку, школі має відповідати певним педагогічним вимогам та перебувати під постійним контролем;

- у роботі з дорослими слід впливати на зміну їх погляду на дитячу літературу, мультпродукцію та комп'ютерні ігри тощо;

- було б правильно серед питань, що обговорюються на батьківських зборах у дошкільних навчальних закладах та школах виносити й питання, пов'язані зі спеціальним режимом перегляду дитячих мультфільмів, створення домашньої відеотеки «корисних» мультфільмів та передач для дітей, зміст яких буде відомий батькам та дійсно сприятиме всебічному розвитку дитини, а не тільки вивільнятиме їхній час для домашніх справ;

- доцільним вважаємо й створення домашньої та освітньої медіатеки корисних та педагогічно доцільних освітніх програм, інтернет-сайтів, віртуальної реальності, мультимедіа, комп'ютерних ігор для дітей, інтерактивних інсталяцій у мистецтві, комп'ютерної анімації, цифрового відео, кіно, починаючи з раннього віку.

Список використаних джерел

1. Кузьмин А. М. Теория СМИ и массовой коммуникации / А. М. Кузьмин // МЕДИАСКОП : электронный научный журнал факультета журналистики им. М. В. Ломоносова МГУ. – 2011. – № 1. [Электронный ресурс]. - Режим доступа : <http://www.mediascope.ru/?q=node/765>.
2. Терещенко І. Обережно : сучасне медіа середовище / І. Терещенко // Дошкільне виховання. – 2013. – № 6. – С. 23-26.
3. Габидуллина А. Р. Воспитательная медиасреда как условие формирования ценностных ориентаций студентов / А. Р. Габидуллина // СПО. – 2010. – № 10. – С. 25-29.